

Forord

Læringsrum

Det nummer af Sprogforum du har i hånden i dette øjeblik, er et jubilæumsnummer. Det er nummer 25, og dette halvrunde tal fejrer vi på flere måder:

For det første har Sprogforum fået et helt nyt layout: Sprogforum har fået en bogryg og nyt layout for omslag og indholdssiderne. Vi har ønsket at forny tidsskriftet, men alligevel at bevare den enkelhed som hidtil har karakteriseret Sprogforum, og vi lægger fortsat vægt på læservenlighed. Vi håber at du som læser synes om det nye principlayout der er skabt af grafiker Camilla Jørgensen. Indholdsmæssigt har Sprogforum ikke forandret sig. Tidsskriftet vil stadig bestå af en kronik, en række artikler til temaet samt Godt Nyt og Andet Godt Nyt med sprogdokumentation fra Danmarks Pædagogiske Biblioteks samling; artikler uden for temaet under Åbne Sider og anmeldelser vil fortsat forekomme i nogle af numrene.

Desuden har vi for dette nummer valgt et samlende tema som vedrører alle sider af sprog og kulturpædagogikken inden for alle sprog og på alle niveauer: Læringsrum.

I mange år var klasseværelset den alment accepterede ramme for sprogundervisning. Det var her man læste teksten op og samtalte om den, lavede par- og gruppeøvelser, arbejdede med rollespil, drama og story-lines. Klasseværelset blev måske udstyret som et faglokale med båndoptager, video, ordbøger, håndbøger, landkort, plakater, postkort og fotografier der illustrerede forhold i målsprogslandene. Sprogklassen holdt til her. Megen klasserumsobservation og pædagogisk udvikling tog udgangspunkt i denne helt konkrete scene begrænset af fire vægge og møbleret med borde og stole.

Selv om klasseværelset stadig eksisterer og spiller en stor rolle, er begrænsningerne i selve klasseværelsesbegrebet blevet mere og mere tydelige især op gennem 1990'erne. Flere og flere læringsaktiviteter peger ud over det enkelte klasserum: Tværfaglige samarbejder og projekter kræver måske ændrede ruminddelinger og -indretninger på skolen såsom grupperum og særlige værksteder. Via udvekslinger, studieture m.m. udvikler elever eller studerende aktivt deres sproglige, interkulturelle og sociale kompetencer og kan dermed inddrage egne erfaringer med kultur- og samfundsforhold i andre lande i deres læring. Internettet giver mange anledninger til ny og mere autonom læring. Mange skoler har mulighed for at arrangere ekskursioner til lokale sociale og kul-

turelle institutioner: væresteder, biblioteker, biografer, museer m.m. Nogle lærere igangsætter forskellige former for etnografisk feltarbejde uden for skolen. Voksne indvandrere lærer dansk sprog og lokale omgangsformer på arbejdspladser som led i integrationssindsatsen osv. osv.

Denne udvikling har skabt behov for at have et mere smidigt og abstrakt begreb end klasseværelset/klasserummet, og her er begrebet *læringsrum* nyttigt. Begrebet er potentielt meget bredt, for alle slags sammenhænge kan fungere som læringsrum når blot de er kendetegnet ved *en intention om læring*. Det er i denne brede forstand, vi forstår temaet læringsrum i dette nummer. Læringsrum dækker både fysiske og bevidsthedsmæssige aspekter og er dermed i mere end én forstand rum, hvor læring finder sted og hvor der skabes rum for læring. Læringsrum berører aspekter som det virtuelle rum med dets mange nye muligheder. Man kan f.eks. se internettets chatroom som et særligt læringsrum som den mere traditionelle sprogundervisning kan knytte an til og udvikle sig inden for. Eller man kan ligefrem afsøge betydningen af det virtuelle klasseværelse i forhold til fremmedsprogstilegnelsen. Også arbejdspladsen kan ses som et læringsrum hvor de ansatte aktivt udvikler deres sproglige, interkulturelle og sociale kompetencer med udgangspunkt i kravene på den specifikke arbejdsplads. Eller man kan spørge hvilken rolle museets rum kan spille for den læring der affødes ved at inddrage f.eks. billedkunst i fremmedsprogsundervisningen.

Dette nummer af Sprogforum indeholder en række artikler som belyser forskellige aspekter af det sprog- og kulturpædagogiske læringsrum.

Den første artikel 'Virtuelle læringsrum - fremmedsprog på internettet' af **Bente Meyer** handler om de unges engagement i netkommunikationen som del af deres fritidskultur og diskuterer hvilke nye læringsmuligheder chatrooms og e-mail-netværk rummer for skolens fremmedsprogsundervisning.

Også den næste artikel: 'Virtuelle klasseværelser i fremmedsprogstilegnelsen - MOO som et frugtbart læringsrum' af **Markus Kötter** og **Lienhard Legenhausen** tematiserer det virtuelle rums nye muligheder. Her afsøges potentialet i en ny form for indlæring af fremmedsprog: MOO (*Multiple User Domain - object-oriented*) med udgangspunkt i et projekt om interkulturel sprogstilegnelse, som blev gennemført i samarbejde mellem Universität Münster (Tyskland) og Vassar College (USA).

Karen Lund og **Michael Svendsen Pedersen** diskuterer i artiklen 'Andetsproget på arbejde' hvilke strukturelle og pædagogiske konsekvenser det nye lovforslag om danskundervisning til voksne udlændinge vil kunne få for andetsprogsundervisningens læringsrum.

Jette Stenlev beskriver i 'Cooperative Learning i fremmedsprogsundervisningen' ud fra Spencer Kagans teorier det læringssyn der ligger til grund for Cooperative Learning. Hun opridser herudfra hvilke interaktions- og kommunikationsmuligheder og i sidste ende optimerede læringsresultater dette åbner for fremmedsprogsundervisningen.

Inge-Lise Zinck gør sig i 'Billedkunst og fremmedsprog - en ideel kombination!' til fortaler for at arbejdet med billedkunst både i klassen og på museet kan udgøre et særligt læringsrum i fremmedsprogsundervisningen; hun anfører kunstens særlige kvaliteter og giver korte forslag til tilrettelæggelse af undervisningen.

Åbne Sider består i dette nummer af **Mads Haugsteds** artikel: 'Sprogfagene og det mundtlige rum' hvor mundtligheden som et fælles sprogfagligt udviklingsområde står i centrum. Mads Haugsted argumenterer detaljeret - og med eksempler fra arbejdet med drama i danskundervisningen - for mulighederne i og behovet for en faglighed inden for undervisning i det mundtlige område.

Kronikken 'Skaller og kerne - om fremmedsprogsfagernes identitet' er denne gang skrevet af **Karen Sonne Jakobsen**. Hun tager udgangspunkt i den senere tids fagpolitiske debat om fremmedsprogsfagene og debattens kodeord kernefaglighed og kompetence og opfordrer til et mere differentieret syn på fremmedsprogsfagernes identitet.

God fornøjelse!

REDAKTIONEN